

Information till dig som håller säkerhetsprövningsintervjuer

Det är inte ovanligt att den som ska hålla en säkerhetsprövningsintervju kan känna en viss reservation inför att ställa känsliga frågor som kan uppfattas som obekväma till en person man kanske inte alls känner. Det kan även kännas främmande att ställa dessa frågor till en person man haft en längre arbetsrelation till. Det är dock viktigt att komma ihåg att dessa intervjuer är ett krav som ställs i säkerhetsskyddslagstiftningen. Genom säkerhetsskyddsavtalet förs dessa krav över på våra leverantörer.

En säkerhetsprövningsintervju bör ses som ett bra tillfälle för en chef att lära känna en framtida medarbetare väl och att få en chans att göra en så korrekt bedömning som möjligt om dennes lojalitet, pålitlighet och sårbarhet. En säkerhetsprövningsintervju ska helst hållas av närmaste personalansvarig chef. Om en HR-funktion ansvarar för den är det bra om närmaste chef närvarar. Då svaren ska antecknas under samtalsintervjun kan det vara bra att vara två. Det bör vara överenskommet innan intervjun inleds vem som ska föra minnesanteckningar och vem som ska leda. Minnesanteckningarna är en viktig grund för FMV:s beslut om placering i säkerhetsklassat uppdrag.

En säkerhetsprövningsintervju ska genomföras i ett positivt samtalsklimat där det finns utrymme för reflektion och dialog. Den prövade ska känna sig hörd och respekterad. Det är således viktigt att intervjun inte upplevs som ett förhör.

Den som leder säkerhetsprövningen ska vara behörig och utbildad för detta. FMV utbildar säkerhetscheferna i säkerhetsprövning. Deltagande i sådan utbildning gör att säkerhetschefen blir behörig.

Inför intervjun

Det är även viktigt att den som håller i säkerhetsprövningsintervjun är förberedd och har gått igenom mallen innan mötet. Det är bra att känna till syftet med frågorna och vid behov anteckna egna frågor som är mer specifika för det aktuella uppdraget. Läs dig inte vid den ordning som frågorna kommer i underlaget. Det är viktigare att det finns ett naturligt flyt under samtalsintervjun och inte att frågorna tas i en specifik ordning.

Om den prövade i god tid fått förutsättningarna klara för sig gällande säkerhetsprövningens syfte behöver inte säkerhetsprövningsintervjun komma som en överraskning. Det finns ett färdigt informationsdokument på FMV:s hemsida till den prövade där denne får veta mer om vad säkerhetsprövning är och vad bland annat säkerhetsprövningsintervjuns och registerkontrollens syfte är. Detta hjälper den prövade att förbereda sig mentalt inför intervjun och minskar risken för att denne ska överrumplas av frågeställningarna. Se till att skicka informationen i god tid innan intervjun.

Informera den prövande att den ska ta med sig betyg, intyg och referenser (kontaktuppgifter), både för sitt utbildnings- och yrkesliv, för att du ska kunna göra en bedömning av den prövandes lojalitet och pålitlighet.

Att tänka på gällande utlandsvistelse

Om den prövade är en person som under en längre period i det vuxna livet levtt utomlands (kan bero på både immigration från annat land eller svensk medborgare som av olika orsaker bott utomlands) bör problematiken med bakgrundskontroll beaktas. Detta gäller framförallt länder där det är svårt att kontrollera meriter, intyg och referenser. Det finns dessutom länder där det inte är möjligt för Säkerhetspolisen att begära registerkontroll.

Registerkontroll

Påminn om att en registerkontroll kan visa om något finns registrerat om den prövade i register som omfattas av lagen (1998:620) om belastningsregister, lagen (1998:621) om misstankeregister eller lagen (2010:362) om polisens allmänna spaningsregister samt uppgifter som behandlas med stöd av polisdatalagen (2010:361). Efterfråga slutligen samtycke till att registerkontroll genomförs av den prövade enligt 19 § säkerhetsskyddslagen (2018:585) och notera att frågan har ställts och vilket svar den prövade gav. Det finns utrymme för detta i mallen för säkerhetsprövningsintervju.

Uppföljande säkerhetsprövning

Säkerhetsprövning ska följas upp årligen och vara en del av företagets årliga kontrollplan. Det innebär att diskussioner kring dina medarbetares personliga förhållanden ska vara en naturlig och återkommande del under pågående uppdrag för FMV. Kom ihåg att när det gäller personer som är placerade i säkerhetsklass 2 eller 1 kan det finnas medkontrollerade. Förändringar i relationer är viktig att fånga upp så att registerkontrollerna är korrekta. Uppföljande säkerhetsprövning är inte en förnyad fullständig prövning, utan ett sätt att identifiera eventuella förändringar. Meddela förändringar till FMV Säkerhetsskydd.

Frågeområden vid säkerhetsprövningsintervju

Fäst inte någon stor vikt vid ordningen på frågeområdena, utan låt samtalsintervjun ha sin naturliga gång och låt den ta den riktning den vill, men se till att alla områden berörs.

Livssituation, levnadsbakgrund och umgängeskrets

Notera de fakta som finns kring personens livssituation. Med detta menas bland annat familjeförhållanden, medborgarskap och fritidsintressen.

Fråga om den prövades boendesituation och om denne är gift, sambo, särbo, frångild eller ensamstående. Fråga även om personen, eller dennes partner, har några barn och om han eller hon är underhållsskyldig mot någon. Om svenskt medborgarskap inte varit livslångt, notera från vilket år det gäller. Dubbelt medborgarskap eller eventuellt tidigare medborgarskap och i så fall i vilket land antecknas också. Ställ även frågor om den prövades fritid, såsom intressen, engagemang m.m. och försök bilda dig en uppfattning om den prövades vardagsliv. Be personen berätta om sin bakgrund, exempelvis uppväxt och skoltid.

När sökt befattning innebär en placering i säkerhetsklass 1 och 2 ska frågor även ställas om eventuell maka/make/sambo. Anteckna därför dennes namn, adress, personnummer, födelseort/land samt arbetsplats, eller stäm av med den eventuellt ifyllda blanketten Särskild personutredning. Fråga även om det finns något hos den medkontrollerade som skulle kunna påverka säkerhetsprövningen.

Utbildningar och certifikat

Här noteras exempelvis utbildningsbakgrund, körkort, vapenlicenser, licensutbildningar och certifikat. Notera även om den prövade tidigare genomfört militärtjänstgöring, i Sverige eller utomlands, och i så fall när och var den genomfördes samt annan försvarsverksamhet som kan vara av intresse.

Språkkunskaper

Anteckna vilka språk den prövade talar, läser eller skriver. Om den prövade har kunskaper i andra språk än de som vanligtvis lärs ut i skolan, fråga varför den prövade har dessa kunskaper samt var och när kunskaperna erhållits. Har personen kontakter, släkt eller andra relationer i det landet? Bedöm därefter hur de eventuella kunskaperna och kontakterna kan påverka bedömningen av lojalitet och pålitlighet eller utgöra en sårbarhet.

Anställningar och kompletterande information kring CV

Här noteras den prövades nuvarande och tidigare anställningar. Eventuella tidsluckor i CV ska uppmärksammas och utredas. Bilda dig även en uppfattning om hur den prövade har fungerat i tidigare anställningar. Notera framgångar och problem denne har stött på och hur dessa har hanterats av personen. Säkerhetsrelaterade problem är av särskilt intresse.

Arbetsrelaterade konflikter samt åsidosättande av skyldigheter, ansvar och arbetsuppgifter

Klarlägg om den prövade brustit i ansvar, begått allvarligt fel, varit föremål för prövning i ansvarsnämnd eller haft ett beteende som föranlett annan disciplinär åtgärd under anställning eller liknande. Gör en bedömning av hur personen resonerar kring eventuella händelser och dess konsekvenser.

Bolagsengagemang, bisyssla och jäv

Fråga om personen har någon bisyssla och notera detta. Diskutera och bedöm om detta innebär en konflikt med FMV:s skyddsvärda intressen, eller kan innebära ett ifrågasättande av den prövades lojalitet eller pålitlighet i övrigt ur säkerhetssynpunkt. Notera även om det förekommit någon jävsituation hos tidigare arbetsgivare.

Ekonomi

Skaffa en så klar bild som möjligt av den prövades ekonomiska situation. Hur har den prövade hanterat sin ekonomi och hur ser den ut idag och i framtiden? En del individer kan ha svårt att anpassa sig till sin ekonomiska ram och lever på gränsen för vad ekonomin tål. Om den prövade inte har någon strategi för hantering av sin ekonomi, eller om det finns drag av girighet eller orealistisk ekonomisk livsföring, kan denne vara sårbar från säkerhetssynpunkt. Ett observandum kan även här vara om individen har en mängd krediter.

Kontrollera om individen har eller har haft betalningsanmärkningar eller skuld hos Kronofogden. Om så är fallet, fråga när och varför dessa uppstått. Betalningsanmärkningar och skuld hos Kronofogden för med sig en mängd konsekvenser, exempelvis svårighet att ta banklån, teckna hyreskontrakt och utmätning av lön. Ta reda på hur individen ser på de konsekvenser som skuld och betalningsanmärkning fört med sig. Har åtgärder vidtagits för att lösa skulderna, och i så fall vilka åtgärder krävdes? Fråga hur personen ser på situationen idag och gör en bedömning om individen har dragit lärdom av det inträffade och har en realistisk syn på situationen.

Diskutera om individen ägnar sig åt någon form av spel om pengar. Vilken typ av spel rör det sig om? Hur ofta spelar vederbörande och för vilka summor? Har personen någon gång lånat pengar för att finansiera sitt spelande? Om vederbörande har eller har haft ett problematiskt spelande, har personen sökt hjälp för detta och vad blev i så fall resultatet? Ett observandum kan vara om individen har en mängd krediter.

Fråga om den prövade upplevt ett köpberoende. Ta slutligen reda på om det finns något annat som kan försätta eller har försatt den prövade i en ekonomiskt svår situation.

Säkerhetsmedvetande och attityd till säkerhet

Notera om den prövade genomgått säkerhetsskyddsutbildningar och i så fall när och vilka. Diskutera även säkerhet i vid bemärkelse samt bedöm den prövades inställning och förståelse för säkerhet och sekretess.

Publicitet och exponering på internet

Diskutera den prövades exponering på internet (olika sociala medier och publicering av fotografier, film etc.). Klargör om den prövade har förståelse för sårbarhet samt sekretess och operationssäkerhet. Exempelvis att information som publiceras på internet kan användas av andra och kan vara svårt att radera.

Brottslig belastning och rättsliga sammanhang

Fråga om den prövade delgivits misstanke om brott eller varit föremål för lagföring på grund av brott, det vill säga fått böter eller annan påföljd genom strafföreläggande eller dom. Frågan gäller även brott begångna utomlands. Påminn om den registerkontroll som kommer att genomföras.

Alkohol

Skapa dig en uppfattning om den prövades eventuella bruk av alkohol. Omfattande eller kontinuerligt bruk av alkohol kan innebära en säkerhetsrisk. Det finns ingen riskfri alkoholkonsumtion. Vilken mängd alkohol enskilda individer kan hantera är dock högst individuellt, och ett riskbruk kan finnas även om konsumtionen ligger under vad som kan uppfattas som normalt¹.

Det är således viktigt att våga diskutera alkoholbruk. Om personen beskriver beteendeförändringar, negativa humörsvingningar eller minnesluckor i samband med alkoholförtäring eller om han eller hon har blivit avvisad från fester eller offentliga lokaler på grund av alkoholförtäring ska alkoholvanorna klargöras. Det stora antalet frågor syftar till att ge dig en möjlighet att själv avgöra om personens relation till alkohol kan vara problematisk. Om personen bedöms ha ett riskbeteende ska restriktivitet gälla avseende deltagande i verksamhet. Är han eller hon redan anställd ska frågan lyftas till säkerhets- och HR-funktionerna.

Narkotika, narkotikaklassade läkemedel och dopningspreparat

Det finns en mängd olika narkotiska preparat, varav många är så kallade narkotikaklassade läkemedel och används inom sjukvården. Gemensamt för alla narkotiska preparat är att de är beroendeframkallande samt bedövar eller stimulerar det centrala nervsystemet. Vidare finns även en mängd förbjudna substanser som kan vara av intresse men som inte klassificeras som narkotiska preparat, exempelvis dopningsmedel (såsom syntetiska anabola steroider, testosteron och tillväxthormon).

Fråga om individen har testat, brukat eller brukar narkotiska preparat eller dopningsmedel. Om en individ har testat eller brukat något förbjudet preparat mer än en gång närmare än två år i tiden kan personen ha ett riskbeteende. Det ska då noga övervägas om denne är aktuell för placering i säkerhetsklassat uppdrag. Är han eller hon redan anställd ska frågan lyftas till säkerhets- och HR-funktionerna.

Kontakter

Klargör och exemplifiera att det finns länder, organisationer och individer som har intresse av att ta del av FMV information och materiel (exempelvis utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst, försvarsmakt, polis eller organiserad brottslighet). Beskriv hur samröre med dem kan bli ett säkerhetshot eller en sårbarhet, såväl för den prövade som för FMV. Diskutera med den prövade hur denne ser på detta. Det är speciellt viktigt att belysa att sårbarhet kan uppstå via nära släktskap eller vänskapsband med individer som är verksamma inom någon organisation eller annan nations statliga verksamhet.

---

¹ Ett alkoholbruk i omfattning 4 burkar (33 cl) starköl/cider, 4 glas (12 cl) vin alternativt 16 cl starksprit vid ett och samma tillfälle, mer än en gång per månad, kan innebära ett riskbruk som kan ge skadliga fysiska, psykiska och sociala konsekvenser. Ett riskbruk kan även finnas om en veckokonsumtion överstiger 14 burkar (33 cl) starköl/cider, 14 glas (12 cl) vin eller 50 cl starksprit (Statens folkhälsoinstitut).

Lojalitet

För personer som på ett eller annat sätt deltar i FMV-verksamhet är det centralt att vara lojal mot de intressen som säkerhetsskyddslagen syftar till att skydda – exempelvis Sveriges nationella oberoende och demokratiska statskick. Ta reda på hur den prövade ställer sig till detta. Fråga även om den prövade har släktband, yrkesmässiga eller nationella band till något företag, organisation, nation eller individ, som kan påverka dennes lojalitet mot FMV:s intressen eller de intressen som säkerhetsskyddslagen ska skydda. Om sådana band finns, ta reda på om den prövade skulle uppleva det problematiskt att skydda sekretessbelagd information som skulle vara av stort värde för de som han eller hon har lojalitetsband till. Se detta ämne som en möjlighet till diskussion för att väcka förståelse för den säkerhetskultur som är nödvändig när det gäller verksamhet som rör rikets säkerhet.

Kompletterande information

Ta upp sådant som är relevant för det specifika uppdraget som den prövade söker eller innehar. Utrymme ska även lämnas för den prövade att ställa frågor eller i övrigt kommentera säkerhetsprövningen. Fråga exempelvis om den prövade har något mer som den anser att du behöver veta med hänsyn till säkerhetsprövningen. Lämnna kontaktuppgifter så att den prövade i efterhand har möjlighet att komplettera eller ställa frågor.

Tystnadsplikt

Tystnadsplikt enligt OSL gäller för FMV:s anställda, inhyrd personal, uppdragstagare samt de som på annat sätt deltar i FMV:s verksamhet, i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Not: Den som på grund av sin anställning i FMV eller på annat sätt deltar eller har deltagit i säkerhetskänslig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. (Ref: 5 kap. 2 § SSL)

Det betyder att du bara får diskutera det som framkommit vid säkerhetsprövningen med de som är behöriga till informationen, till exempel FMV Säkerhetsskydd och den ytterst säkerhetsansvarige vid företaget.